

почти не се дискутират събитията, които съпътстват движението на четите по Стара планина.¹ А отзвукът от тяхната поява е изключително голям по всички български краища. Не случайно един такъв известен радетел на българщината, какъвто е Никола Образописов - зограф от Самоков, отбелязва в дневника си: "1867 г. месец май. У Стара планина явиха се востаници българи, пръв път подбудени от комитето български у Влашко."²

Сведенията за придвижването на четите по билото на Балкана предизвикват раздвижване на властите и нарастване на напрежението в Златишко. Подозрителността им се сблъсква с повишеното революционно настроение сред българите. И най-малкият повод се използва за разправа с по-напредничавите и свободолюбивите. В началото на май 1867 г. в Пирдоп са арестувани двамата братя търговци х. Иван и х. Богдан х. Димитрови.³ Тяхното отстраняване по скалъпено криминално обвинение има за цел да дискредитира представителите на българската буржоазия в очите на техните съседи и съселяни, както и да се сплаши местното население, като се лиши то от неговите най-авторитетни и влиятелни водачи. Трябва да признаем, че за известен период това има успех.

Известието за придвижването на двете бунтовнически чети по билото на Стара планина в западна посока води до сериозно раздвижване сред местните турски власти. По предполагаемите посоки на движение на четите плъзват потери, като силите на реда от двете страни на Балкана поддържат постоянна връзка помежду си. Отряди от низами подсилват местните полицейски сили и следят за появата на четниците, а присъствието им в селищата има за цел всяване на страх и уплаха сред зависимото население.⁴

Четата на П. Хитов достига Златишко на 18 юли, когато е принудена да се прости със заболялия по време на похода и вече в невъзможност да се движи Иван Капетан от Търново. "Упокои се капитан Иван от Търново между Братанеца и Ортаконак в Коджа Юрт между Тетевен и Златица, на 1867 [г.]" - отбелязва в личното си тефтерче Апостола на свободата Васил Левски.⁵ На 20 юли в близост до една куцовлашка мандра Панайотхитовата чета се среща с остатъците от четата на Филип Тотю.⁶

Локализацията на мястото на срещата на двете чети в някои краеведчески изследвания е доста спорна. Според Димитър Стойчев това става близо до Тетевен.⁷ Краеведът на Пирдоп Методи Стоянов мълчаливо заобикаля въпроса, пренасяйки последвалото сражение с турската потеря чак в района на с. Буново.⁸ Известията на участниците в описваните събития са доста обстоятелни и категорични и хвърлят достатъчно светлина по въпроса къде в действителност се е състояла срещата между двете чети. И Панайот Хитов,⁹ и Георги Манев,¹⁰ и Иван Кършовски,¹¹ и биографът на Ф. Тотю - Филип Симидов¹² определено визират, че това става в района на Златица. Много подробен за тази историческа, както сам я нарича, среща, е Ф. Симидов: "Нашата дружина се катереше по планинския връх над с. Златица и едва сутринта можи да се качи на този връх, известен под името Юмру-чалъ." След като отбелязва за бивакуването на петимата хайдути, разказвачът пространно се спира на едно